

Algemeen

Elke eerste zondag van de maand gaat deze Nieuwsbrief naar een groot aantal griffiers, adjunct-griffiers en andere medewerkers in en om raadsgriffies.

Doelstelling is om “iets juridisch” dat mij afgelopen maand het meest is opgevallen met de lezers te delen, en er waar mogelijk leermomenten uit te halen.

Dit alles om zoveel mogelijk gemeenteraden support te bieden bij het juridisch optimaliseren van hun besluitvormingsprocessen en andere werkzaamheden.

Thema voor deze Nieuwsbrief is: wanneer wordt geheimhouding bekrachtigd?

Openbaar bestuur

Ons openbaar bestuur is gebaseerd op openbaarheid. De informatie die het openbaar bestuur onder zich heeft is openbaar, op enkele uitzonderingen na.

De vergaderingen van onze volksvertegenwoordigende organen zijn openbaar, op enkele uitzonderingen na.

Als een vergadering niet openbaar is, kan deze niet worden gevolgd. Ook niet door vertegenwoordigers van de pers.

Als een document niet openbaar is, kan er geen inzage in worden verkregen.

Geheim of vertrouwelijk?

De informatie die het college en de burgemeester met gemeenteraad en raadscommissie delen is openbaar. Dus voor een ieder toegankelijk.

Er kunnen zich echter situaties voordoen waarin de te delen informatie (nog) niet voor een ieder toegankelijk is. En dan komen we in de wereld van geheimhouding.

Niet in de wereld van vertrouwelijkheid, dat is een juridische sprookjeswereld.

Net zoals Assepoester, is het woord “vertrouwelijk” nergens te vinden. Dat wil zeggen: niet in een of andere bepaling in de Gemeentewet.

Misverstanden

Geheimhouding dus.

Over geheimhouding bestaan veel misverstanden, getuige de onafgebroken stroom aan vragen hierover die mijn mailbox bereiken. Een greep:

- Geheimhouding kun je met elkaar afspreken
- De burgemeester legt geheimhouding op in een besloten vergadering
- Geheimhouding kan in elke gewenste setting worden opgelegd
- Geheimhouding kan ook met terugwerkende kracht worden opgelegd

Geheimhouding werkt naar de toekomst, en kan niet met terugwerkende kracht worden opgelegd.

Het opleggen van geheimhouding komt tot stand via een besluit. Slechts enkele (bestuurs)organen zijn hiertoe bevoegd. Wie dat zijn is verspreid in de Gemeentewet terug te lezen. Zie de artikelen 25, 55 en 86.

Na inwerkingtreding van de Wet bevordering integriteit en functioneren decentraal bestuur zal dit centraal zijn geregeld in een nieuw Hoofdstuk VA. Geheimhouding.

Geheimhouding: waarop en aan wie?

Geheimhouding kan worden gelegd op schriftelijke stukken en op hetgeen in een besloten vergadering van het college, een commissie of gemeenteraad wordt besproken.

In de toekomst is er geen onderscheid meer tussen schriftelijk enerzijds en mondeling anderzijds. In Hoofdstuk VA Gemeentewet heet het straks “informatie”.

Geheimhouding kan worden opgelegd aan degenen die in een besloten collegevergadering, commissievergadering of raadsvergadering aanwezig zijn.

Geheimhouding op over te leggen stukken kan worden opgelegd door de burgemeester, een commissie(voorzitter) en het college.

Bekrachtiging geheimhouding

Hét grote misverstand is, dat de raad een eenmaal opgelegde geheimhouding moet bekrachtigen. En wel in alle gevallen als het de raad of een commissie betreft.

Niets is minder waar!

Er is slechts één situatie waarin de Gemeentewet de eis van bekrachtiging stelt, en dat is terug te lezen in artikel 25 lid 3 Gemeentewet.

Als burgemeester of college of commissie een stuk onder het opleggen van geheimhouding naar de raad stuurt moet de raad deze in zijn eerstvolgende vergadering bekrachtigen.

Bekrachtiging is noodzakelijk om te voorkomen dat de (tijdelijke) geheimhouding komt te vervallen.

Er zijn bij geheimhouding in de regel grote belangen in het spel. Dus is het zaak om op correcte en zorgvuldige wijze om te gaan met het tijdig door de raad laten bekrachtigen van de aan hem opgelegde geheimhouding.

Eerstvolgende raadsvergadering: wanneer?

Geheimhoudend Nederland verkeerde jarenlang in tergende onzekerheid over de vraag: wanneer is de eerstvolgende raadsvergadering waarin op grond van artikel 25 lid 3 Gemeentewet het raadsbesluit tot bekrachtiging moet worden genomen?

Is dat de eerstvolgende raadsvergadering na de collegevergadering waarin is besloten tot het opleggen van geheimhouding op een aan de raad te zenden stuk? Of is dat de eerstvolgende raadsvergadering na het moment waarop het stuk waarop geheimhouding ligt naar de raad wordt gestuurd?

Aan deze onzekerheid maakte de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State onlangs een abrupt einde met de volgende overweging: *“Het tijdstip van het overleggen van de stukken aan de raad is (..) het tijdstip dat bepaalt welke vergadering de eerstvolgende vergadering is.”*

Fijn deze duidelijkheid!

Voor de ware liefhebbers hierbij de vindplaats: ECLI:NL:RVS:2022:232 (r.o. 4.1)